zása és dallamvilága itt-ott Siouxsie Sioux-ra emlékeztet, akkor az Siouxsie-ra nézve lenne hízelgő. Értékét főként az adja, hogy nem érezhető semmiféle számítás, színpadiasság, semmiféle olyan szándék, ami miatt bárki azt gondolhatná, hogy a dalok megírása közben másra figyelt a szerző. A *Pain is Beauty* albumon így fájdalmas zajongásba rejtett, megkeresésre váró gyönyörű gyöngyszemek sorakoznak. A dalok egy összeszedettséget igénylő odafigyelés során képesek a hallgatót olyan befelélfordulásra hangolni, melynek során a sötét függönyök széthúzásával a világ mint csoda tárul fel, és néma szemlélődésre, együttérzésre indít. Feltár, megindít, de nem ad instrukciót, hogy mit lehetne kezdeni a látvánnyal.

Mi volt tehát az, amit felébresztett bennem a *Pain is Beauty?* Ismerek még néhány zenekart és szerzőt, akik képesek voltak súlyosságában, mélységében, szétesettségében, zajosságában, lebegősségben ehhez mérhetőt vagy akár többet produkálni, de mindezt így egyben még nem hallottam. Valóban, lehet recepteket írni, hogyan készítsünk ilyen-olyan elvárásoknak megfelelő, kimérlegelt zenét, és semmi akadálya, hogy kiszolgáljunk egy célközönséget – Ó, mily szánalom! De van egy pont, ahol a művészi világra segítés következik. Világra segíteni pedig csak azt lehet, aminek lelke van, még ha az egy műalkotás is. A művészet kitételei között mindenképpen ott szerepel a következő: amit világra hoz, amit feltár, az mindig önmagáért a megmutatkozásért való, de mégis, sohasem öncélú – és Chelsea Wolfe meg nem tagadott dalai hallgatása során azt mondhatom, ennek a kitételnek megfelel valahány.

Nagyatádi Horváth Tamás

TERMÉSZET – MISZTIKA – ISTENKÖZELSÉG: TENHI

Kauan (Audio cd, Prophecy Productions, 1999)

Väre (Audio cd, Prophecy Productions, 2002)

Airut:aamujen (Audio cd, Auerbach Tonträger, 2006 [2004])

Maaäet (Audio cd, Prophecy Productions, 2006)

Folk Æsthetic 1996–2006 (Három audio cd, Prophecy Productions, 2007)

Saivo (Audio cd, Prophecy Productions, 2011)

1996 óta működik Finnországban egy formáció, amely igen sajátos zenei világot nyilvánít meg. Sőt, valójában arról beszélhetünk, hogy ezt a bizonyos terrénumot ők teremtik meg kiadványról kiadványra, ha a források kitapinthatók is.

A Tenhi alapját egy triófelállás alkotja, de alkalmanként, a lemezeken és a fellépéseken további zenészek társulnak az alapító tagokhoz, akik 2008 óta csak ketten maradtak.

Ha egy szóval kellene meghatározni a Tenhi zenéjét, akkor az a *Naturmystik*, magyarul természetmisztika lenne. A kifejezés első zenei változata a norvég Ulver nevéhez fűződik. E hosszú utat bejárt, s még ma is járó zenekar *Kveldssanger* ('Esti dalok') albumán hallható egy „Naturmystikk" című kompozíció. Ha nem is ezzel a szerzeménnyel, s még kevésbé kimondva és tudatosan megfogalmazva, de egy olyan zenei világ született – immáron a Tenhire vonatkozóan –, amely egyedülálló módon ötvözi a népzenét egyéb jelenkori zenei megoldásokkal, saját ötletekkel (melyek mindazonáltal szerencsésen nélkülözik a korunkban olyannyira megszokott individualizmus elszabadult korláttalanságát).

A Tenhi zenéje sok esetben strukturálisan a rock irányvonalát követi, azonban az e bázisra kerülő felépítmény csaknem mindentől megkülönböztethető, ami kortárs és az ismert csatornák közvetítésével bárki számára hozzáférhető. A finn zenekar művészetét a *neofolk* címkével is gyakran ellátják – egy olyan irányzatéval, amely, mint elnevezése sugallja, a népzenékből merít, az új jelző pedig a kort jelöli, melyben megjelent, s az adott előadó karakterének, szellemi miliőjének megfelelő interpretációra utal. Nem szerencsés ugyanakkor nagy jelentőséget tulajdonítani ennek a címkének, mivel, szintén a modern tendenciáknak megfelelően, a *neofolk*ban is bekövetkezett a panelesedés és a stílusokba merevedés jelensége. A Tenhi zenéje, legalábbis az eddig napvilágot látott alkotások fényében, sikerrel kerülte el ezeket a csapdákat.

A következetesen anyanyelvén megszólaló zenekar eddig öt teljes albumot, néhány kisebb kiadványt és egy impozáns háromlemezes válogatást adott ki. (Ez utóbbi, *Folk Æsthetic 1996–2006* című, az immár beszerezhetetlen kisebb kiadványok mellett kiadatlan dalokat és szerzeményváltozatokat tartalmaz.) Ahogyan maguk fogalmaznak: *„A Tenhi egy utazás. Zenénk leginkább úgy születik, hogy különféle tájakon és érzéseken át történő utazásként jelenjék meg."* E definíció elég sok zeneműre érvényes lehet, ám a jelen esetben – véleményünk szerint – ennél többről van szó. A mindentől, ami valamennyire még természetes, elvadult modern ember szívesen menekül a természetbe, hogy legalább néhány órát eltöltsön olyan környezetben, amely nem emlékezteti életének sivárságára, létének kilátástalanságára. Ez a modern kifejezéssel élve „eszképizmus" számos művészeti ágban megjelenik, de legtöbb formája pusztán átmeneti menedéket kínál, hogy az alany azután újult erővel vesse magát a felőrlő mókuskerékbe.

A Tenhi zenéje olyan világot fest le, amely – és itt magának a zenekarnak is ellentmondunk – nem csupán *„érzéseket"* közvetít a *„tudatalattiból"*, hanem egy magasabb realitás, egy magasabb valóság művészi analógiájaként jelenik meg. Ahogyan nem a tudatalatti tartalmait éljük át e dalok hallgatása közben, úgy a természet misztikája, annak megannyi csodája – melyeket egyszerű szövegekben is megénekelnek – sem a „jelenségek megszemélyesítése", ahogyan azt manapság gyakran magyarázzák.

A kiadványokhoz tartozó fotók, illusztrációk vizuálisan ábrázolják az északi tájat, hegyeket, növényeket, amelyek e zene tolmácsolásában mintegy „megistenülve" kerülnek elénk, átszellemítve a természet elemeit. A természet itt nem a pokolból való menekülés célja, nem ellenpontja valami ördöginek és taszítónak, hanem a teljesség megélésének színtere, az isteni valóság totalitása. A természet itt templommá válik; a lények, állatok, növények, jelenségek, színek egy magasabb, isteni jelenléttől átsugárzottak. Ez a zene – az intimitást sugárzó énekfoszlányok, az akusztikus témák, finom pengetések, a távolból ideszűrődő vonósok, a dalok befelé irányuló jellege –, a már-már meditatív pillanatok az északi

ember lelkületén túl annak istenkeresési útját is jelzik. Azt, hogy Isten megélésének módja fent, északon, a zord, kemény körülmények között magukban a kövekben, a hegyekben lakozik, azokban van megírva láthatatlan kezekkel, mégis elevenen lüktetőn. Ami a mai füleknek melankóliaként hat, az a „hegyre való feljutás" e zenei eszközökkel megnyilvánított módja.

„Számunkra a természet a legnagyobb inspiráció. A természet a csoda és a szépség végtelen forrása. Ugyanazt az időtlenséget próbáljuk mi is kifejezni, ami ott jelen van. A természetben a dolgok a legtisztább formákban mutatkoznak meg" – olvashatjuk a zenekar gondolatait. Ezek a tiszta formák nem mások, mint Isten kezének nyomai. Minden forma, amivel az erdőben találkozunk, a Teremtés bizonyítéka, ahogyan ennek a finn zenekarnak a bensőséges dalaiból is hallatszik. Az isteni jelenlét visszatükröződései, nyilvánvaló jelei. A *Saivo* című album „Siniset Runot" című zárótétele magasztosságában, megkapó énekdallamaiban csupán egy példa erre.

„A Maaäet *albumot egy őszi erdőhöz hasonlítottuk. Ez volt a cél, amikor a zenét komponáltuk. Az élet lassan mindenhonnan visszahúzódik; fatalizmus, elfogadás, lágy álomba ringás, közeledés egy ciklus végéhez, az energia visszaáramlik a földbe – hogy majdan egy új élet magvát képezze."* Ez a körforgás, melyet a természet ciklikus körforgásának nevezünk, elmúlásának, halálának, majd újjászületésének, egy sokkal hatalmasabb rendbe illeszkedik. Ez az örök visszatérés, amelynek eleven és meg-megújuló nyomait tapodjuk a lábunk alatt, látjuk magunk körül, a fejünk felett, éljük át a hegyekben, a széles erdőségekben – tehette volna hozzá a zenekar.

A természet és ezen felül az isteni megélésének számos lehetősége van. Másképp élte meg az ókor, a középkor, másként a Kelet, és másként a Nyugat embere, másképp a városi, másképp a falusi, mindazonáltal egy ponton összetalálkoznak. Ezt a pontot ma mindennél nehezebb megtalálni, azonban egy-egy ilyen zenei megnyilvánulás igazolja, hogy ma is lehetnek ennek módjai.

A Tenhi zenéjében, abban a formában, amit *Naturmystik*nek hívunk, a természet többé válik önnön elemeinek összességénél, esztétikai, érzelmi impresszióknál. Az északi ember útja követhető nyomon e dalokon keresztül. Jellegzetesen európai út ez, magányos út, de egy adott ponton túl minden út magányos.

Milán Péter